

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 40

5. listopada 2017.

cijena 200 Ft

Nek živi Narda, nek živi mužika!

FOTO: TIMEA HORVAT

8. – 9. stranica

Dvadeset godina povezuje Hrvate

3. stranica

HDS-ova skupština u Baji

4. – 5. stranica

Ljetni kamp u Orfúu

13. stranica

Komentar

Hvala, ali ne trebamo pomoć!

Suludostima nikada kraja. No nije prvi put da netko dođe sa strane i zauzima se za potrošenu ideju – „za priznavanje bunjevačke nacionalne zajednice u Mađarskoj“. I to baš na dan kada se u jednom od najistaknutijih bunjevačkohrvatskih naselja u Mađarskoj održava hrvatska priredba pod nazivom „Kulturna baština Bunjevaca bez granica“.

Slučajno ili namjerno? Nije bitno. Naime, somborske slamarke, članice Bunjevačkog kola predstavile su svoje radove u privatnoj etno-kući. Međutim, Javno glasilo bunjevačkog informativnog centra, odnosno Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine u svome napisu navodi kako su na otvaranju izložbe bili i gosti iz Baje, Kačmara i Aljmaša, ali posebno su se istakli učenici garske osnovne škole u pratnji doravnateljice i učitelja. No ni riječi o tome da se u Gari, kao i u mnogim drugim našim naseljima, podučava hrvatski jezik, narodopis, a dio toga su i bunjevačke posebnosti.

Vjerujem da je bila lijepa izložba koja je pridonijela njegovanju bunjevačke kulturne baštine, posebno kada to čine ljubitelji tradicije, privatno, ali za zajednicu. Sve bi bilo u redu da nema izjava koje imaju itekako ciljane poruke, unose pomutnju u zajednicu koja uostalom ima čvrstu hrvatsku samobitnost čak i onda kada s ponosom ističe svoje bunjevačko. Naime, u narečenom napisu prenose se riječi predsjednika UG „Bunjevačko kolo“: „To je samo prvi korak u nizu oko borbe za priznavanje bunjevačke nacionalne zajednice u Republici Mađarskoj.“

Ne ulazeći ponovno u razglabanje o takozvanome „bunjevačkom pitanju“, jer mislim da ono u Mađarskoj, hvala Bogu, ne postoji, a vjerujem neće ga ni biti, naglašavam samo ono što sam u nekoliko navrata istaknuo: Bunjevci su u Mađarskoj već odavno priznati, znaju tko su i što su i kamo pripadaju. Ponosni su na svoje Bunjevačko ime, na svoju tradiciju, kulturu, napose na svoju milozvučnu „ikavicu“. Stoga im nije potrebna nikakva pomoć, najmanje pomoć onih koji ne pripadaju našoj zajednici u Mađarskoj. K tomu dodajmo da garska Hrvatska samouprava od svojeg utemeljenja skrbi o Bunjevcima, zalaže se za očuvanje bunjevačke tradicije, kulture, običaja i jezika svojih pradjedova, jačajući hrvatsku nacionalnu svijest, s posebnostima bunjevačke etničke skupine. Tako to rade i sve druge hrvatske samouprave u Bačkoj. Prema tome, nama pomoć onih koji o tome pojma nemaju uopće nije potrebna. S. B.

Glasnikov tjedan

Čovjek trećega tisućljeća potpuno se udaljio od prirode. Postao je tek njezin usputni promatrač, koji iskorištava sve njezine dobrobiti, i vode, i zrak, i šume, i sunce, svemir...

I misli da je sve moguće i zaboravlja kako je život moguć tek u suživotu s okolišem, i kako nije sam i tek je prolazna priča u tijeku onoga što on naziva vrijeme. I ništa više i ništa manje. Ako je priroda dobrohotna prema njegovo-

vu hodu kroza život, možda će stoljećima sačuvati njegove kosti, a ako ne, nestat će u nečemu što je čovjek nazvao zemljom, zrakom...

Kolika je moć prirode i prirodnih sila, s vremenom na vrijeme nas upozorava ona sama. Možda se naljutila na sveopću ljudsku glupost i zadiranje u njezine svetinje. I onda se uznemirujemo kada nam naš virtualni prozor pokaže iščupano drvo koje je palo na kuću, ogradu ili automobil koji mu se našao na putu putanje pada.

A koliko je nemoćan čovjek, pokazuju nam i ljetni požari koji su harali proteklih

tjedana u Hrvatskoj, Portugalu... Vjetar ih je hrabrio i tjerao prema nama da iskuša hrabrost, ili su oni tek podvala i računica, daljnje iskorištavanje prirode? Koliko treba stablu da dosegne visinu, znaju oni koji su ga sadili. Izgorjela su i ona kojima su trebala desetljeća. Tko će posaditi nova? Kažu kako je opožarena površina oko Splita golema. Kako je izgorio velik dio zelenila na južnoj strani planine Mosor, sjevernoj strani Peruna... Hoće li se priroda moći sama oporaviti ili joj treba pomoći?

Čitam kako se požar mogao tako širiti jer je danas znatno manje obradivih površina nego prije stotinjak godina. Nije mi jasno. Pa nema li nas brojčano više!? Ne treba li nam više hrane!? Ili što mi jedemo ako smo zanemarili prirodu?

A šuma i diše s nama. Ona nas hladi. Upija vodu i vlagu, zaustavlja bujicu i poplavu. Kažu kako je Dalmacija nekada bila poljoprivredno područje, danas je ona tek apartmansko naselje. Narušava se ono što je priroda stoljećima oblikovala, vjerujući kako mi znamo što pri-

rodi treba. Još uvijek čovjek ne može utjecati na vjetar, kišu, sunce, led i snijeg... Može se pripremiti za njih ako zna i razmišlja s prirodom, osluškuje njezine zvuke i upozorenja koja ona šalje.

Ali tko još danas osluškuje prirodu?

Branka Pavić Blažetin

Koliko treba stablu da dosegne visinu, znaju oni koji su ga sadili.

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti •
www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti,
napisi, albumi fotografija;
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe,
utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati
radijske emisije s ponavljanjima
drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika –
svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski
centar Croatia i preko Fejsbukovih profila:
Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Dvadeset godina povezuje Hrvate

U Goričanu 13. rujna obilježena je dvadeseta obljetnica djelovanja Mješovitog odbora za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima. Svečanoj su sjednici pribivali predstavnici učlanjenih pograničnih mjesta iz Hrvatske, Mađarske i Slovenije te ugledni gosti koji su svojim radom na raznim dužnostima pridonijeli djelovanju Odbora, u prvom redu župan Međimurske županije Matija Posavec i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga. Na obilježavanju je bio i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave. Uza svečanu sjednicu Odbora, izabrano je i novo vodstvo, pa je dosadašnji predsjednik Marijan Varga, ujedno načelnik Općine Donja Dubrava, svoje mjesto ustupio novomu predsjedniku Josipu Grivcu, dožupanu Međimurske županije.

Dobitnici zahvalnica u društvu župana Posavca, konzulice Haluge i HDS-ova predsjednika Gugana

Nakon društvenih promjena suradnja između pograničnih županija (Međimurske i Zalske) počela je dvostranim sporazumom 1994. godine. Tada je u okviru Međimurske županije djelovala Služba za Hrvate izvan domovine. Sve učinkovitija prekogranična suradnja (organiziranje mnoštva privremenih graničnih prijelaza u Mlinarcima, Keresturu, mnoštvo zajedničkih kulturnih, športskih programa) potakla je osnivanje Odbora 15. rujna 1997. godine. Mješoviti

odbor za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima utemeljila je Međimurska županija poradi povezivanja s pomurskim Hrvatima. Najpreči je cilj bio tada, a i danas, razvijanje prekograničnih veza na gospodarskom, obrazovnom, kulturnom, turističkom, sportskom i drugom planu. Poseban je naglasak stavljen na brigu za očuvanje samobitnosti pripadnika hrvatske narodnosti, koji žive u pograničnim naseljima i gradovima. Zahvaljujući iznimno dobroj suradnji ostvorenoj s pomurskim Hrvatima iz Mađarske, 21. studenoga 2007. Odbor postaje trostrano tijelo, s predstavnicima Hrvatske, Mađarske i Slovenije. Danas se Odbor sastoji od predstavnika pomurskih Hrvata iz Mađarske i Slovenije i Međimurske županije. Članovi odbora jesu naselja: Prelog, Mursko Središće, Donja Dubrava, Dekanovec, Domašinec, Donji Vidovec, Goričan, Kotoriba, Podturen, Sveta Marija, Sveti Martin na Muri, Štrigova; iz Mađarske: Letinja, Mlinarci, Kerestur, Fičehaz, Petriba, Pustara, Kaniža, Serdahel, Sumarton te iz Slovenije Lendava. Odbor je u početku izdao godišnjak s

Marijan Varga, Matija Posavec i Josip Grivec

dostupnostima organizacija, ustanova pojedinih mjesta, odnosno događanja, čime je želio informirati članstvo i pogranično stanovništvo o raznim manifestacijama u regiji. Pošto je Mađarska postala članicom Europske unije, posredstvom Odbora ostvareno je tridesetak prekograničnih projekata EU-a. Dvadesetogodišnje djelovanje Odbora sažeo je Marijan Varga, koji je posebno istaknuo pomoć pomurskih Hrvata u nizu projekata, uz njihovu pomoć školovani su menadžeri, provedeni projekti zaštite pitkih voda, kanalizacijskih sustava, gastronomskih festivala i drugih. Svi su ti projekti zblížili žitelje s jedne i druge strane granice. ono što je i danas ostalo otvoreno pitanje, jest ostvarenje mosta na rijeci Muri kod Kerestura i Kotoribe. U tim nastojanjima Odbor je mnogo toga učinio, posjetio je razna ministarstva u Hrvatskoj tražeći pomoć, izrađena je projektna dokumentacija za njegovu izgradnju, međutim projekt je zastao i Odbor će trebati opet pokrenuti to pitanje. Generalna konzulica Vesna Haluga obratila se okupljenima te rekla da je njezin rad u Odboru donekle pridonio tomu, da u prekograničnoj suradnji pomaže kao konzulica. Prema njezinim iskustvima, Hrvatima u Mađarskoj nije lako, asimilacija čini svoje, a osjetna je i tiha mađarizacija. Smatra da je Odbor izvrstan primjer za skrb o Hrvatima u susjednim zemljama i uzoran u prekograničnoj suradnji, molila je da se ni nadalje ne zaboravi na njih. Župan Posavec dodao je da Odbor ima svoju svrhu, od polovice međimurskih općina u susjedstvu su s nekom od općina iz druge zemlje, te im je dužnost surađivati i održavati dobre veze. Smatra da Odbor danas mora imati važniju ulogu, te da se proširi dalje. HDS-ov predsjednik Ivan Gugan čestitao je na obljetnici, zahvalio na skrbi o pomurskim Hrvatima, te rekao da je prekogranična suradnja na ovom dijelu granice odista primjerna i nada se da će biti primjer i drugima. Stjepan Tišler, serdahelski načelnik, zahvalio je na dvadesetogodišnjoj suradnji i na tome da Međimurci nisu zaboravili da Hrvati žive i s druge strane Mure. Na jubileju svim dosadašnjim predsjednicima dodijeljene su zahvalnice: posthumno Ladislavu Logožaru, zatim Stjepanu Hranjcu, Zoranu Radmaniću, Mariju Mohariću, Josipu Grivcu i Marijanu Vargi. Svečanost su obogatili kratkim programom mladi s obje strane Mure: Vilim Čituš iz Donje Dubrave sviranjem na cimballi i Greta Lukač iz serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ u s recitacijom. Nakon sjednice prisutni su nastavili druženje plovidbom na rijeci Muri. *beta*

HDS-ova skupština u Baji

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, sazvana je redovita skupština Hrvatske državne samouprave koja je održana 16. rujna u Konferencijskoj dvorani bajskog Hotela Dunav.

Predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gugan, zamjenica HDS-ova predsjednika Skupštine Angela Šokac Marković, voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga

Prije skupštine održana je zajednička i odvojena sjednica skupštinskih odbora. Na zatvorenoj sjednici odbora raspravljalo se o pristiglim prijedlozima za HDS-ova odličja za 2018. godinu, a na otvorenoj, između ostalog, o pripremama Državnog dana Hrvata koji će se prirediti 18. studenog u Starome Gradu, i o državnim programima za 2018. odnosno predaji molba na natječaje EMET.

Pošto je utvrđen kvorum, budući da je od ukupno 23 zastupnika HDS-ove Skupštine na sjednici bilo njih 14, jednoglasno je prihvaćen pismeno predloženi dnevni red uz dopunu da se pod „razno“ uvrsti pitanje potpore na natječajima EMET za 2017. godinu, te moguće preuzimanje Hrvatskog kazališta u HDS-ovo održavanje, te načela dodjele potpore kroz natječaje Fonda za razvoj ljudskih potencijala EMET-a.

Pismeno izvješće i usmena dopuna HDS-ova predsjednika o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik

Skupština je počela već predsjednikovim uobičajenim usmenim izvješćem o radu između dvaju zasjedanja, nadalje o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

U svome pismenom izvješću predsjednik je obavijestio Skupštinu

- da je Osnovna škola u Sambotelu, kao podružnica Hrvatske škole Miroslava Krleže, dobila dozvolu za djelovanje, dakle pokrenut je prvi razred 1. rujna 2017. godine. Svečano otvorenje školske godine 2017./2018. bilo je održano 1. rujna 2017.;

- da su HDS i Hrvatska škola Miroslava Krleže uložili 2 864 000 Ft za pripremne radove (ulaganje u zgradu);

- da je sukladno odluci Skupštine br. 93/2017.(21.V.) obavljena izmjena i dopuna Osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže;

- da je obnova zgrade Hrvatskog doma u tijeku. Sukladno odluci Skupštine br. 101/2017.(15.VII.) o postupku javne nabave projekta „Izgradnja Hrvatskog doma u Pečuhu“ Ured je dostavio „Sažetak ocjena ponuda“ ponuđačima navrijeme, te je predsjednik sklopio ugovor s dobbitnikom, tvrtkom IHITECH Építőipari és Szolgáltató Kft. (7633 Pécs, Bánki Donát utca 19). Ministarstvo ljudskih resursa

za obavljanje radova osiguralo je potporu u iznosu od 67 800 000 Ft; ugovor je potpisan 14. kolovoza 2017.;

- da je na HDS-ovu molbu Ministarstvo ljudskih resursa pružilo potporu za financiranje santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže. Ugovor je potpisan 2. kolovoza 2017.;

- da je sukladno odluci Skupštine br. 102/2017.(15.VII.) osnovana Zaklada za hrvatsko školstvo u Mađarskoj. Članovi su Zakladina kuratorija: dr. Ernest Barić, dr. Karlo Gadanji, dr. Mijo Karagić, dr. Erika Rac, Mišo Hepp, Timea Bockovac. Osnivačka sjednica kuratorija bila je održana 29. kolovoza u HDS-ovu Uredu. Članovi kuratorija jednoglasno su izglasovali za predsjednika dr. Ernesta Barića, te za tajnicu Timeu Bockovac.

U svojoj usmenoj dopuni predsjednik Ivan Gugan uz ostalo je napomenuo da je u proteklom razdoblju ostvareno više uspješnih državnih priredaba. Osvrnuo se na pismenu molbu zastupnika dr. Franje Pajrića da se zbog prisjećanja na Vukovar premjesti datum državnoga Hrvatskog dana. Izvijestio je i tome da je primljeno pismo Ureda za Hrvate izvan Hrvatske s obaviješću da su u Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske izabrani HDS-ov predsjednik Ivan Gugan temeljem prijedloga HDS-ove Skupštine, i dr. Franjo Pajrić temeljem prijedloga Društva gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj.

Skupština je jednoglasno prihvatila predsjednikovo izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

Izmjene i dopune imenovanja ravnatelja santovačke i pečuške Hrvatske škole i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

U nastavku sjednice Skupština je jednoglasno prihvatila izmjene i dopune imenovanja ravnatelja santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, imenovanja ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže i imenovanja ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Pošto su primili ministrovu suglasnost, koja je stigla nakon početka mandata triju ravnatelja, sukladno za-

konskim odredbama, posrijedi su tehničke izmjene, koje se dotiču početka i trajanja mandata, te pitanja statusa (pola statusa / puni status) spomenutih radnih mjesta te primanja u skladu sa zakonskim odredbama, koje određuju i visinu njihovih primanja, jednako tako i kod ostalih voditelja ustanova. Uz pitanje zastupnika Ostrogonca, te dopunu voditelja Ureda Joze Solge, odluke uza sve tri točke dnevnoga reda jednoglasno su prihvaćene. (Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma; Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže; Izmjena i dopuna imenovanja ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj).

Skupština je bez rasprave jednoglasno usvojila i odluku o raspisivanju natječaja za ravnatelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj.

Odgođena odluka o utemeljenju kulturne ustanove u Baji

U iščekivanju odobrenja nadležnog ministra o utemeljenju kulturne ustanove u Baji, koja bi trebala stići ovih dana, odluka je odgođena. Međudobno vode se pregovori s čelnicima grada Baje o pronalaženju prikladne zgrade, do tada će ustanova, u suglasnosti s gradom, biti na adresi privremenoga sjedišta. Kada stigne ministrovu odobrenje, odluka će se donijeti na sljedećoj HDS-ovoj skupštini.

Državni dan Hrvata 18. studenog u Starom Gradu

Skupština je jednoglasno prihvatila i izvješće o pripremama Državnoga hrvatskog dana koji će se ove godine prirediti u Starome Gradu 18. studenoga, uz već uobičajeni kulturni program, misno slavlje, kulturni program i urudžbu HDS-ovih odličja. Premda na Danu neće moći pribivati, pokrovitelji će mu biti predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović i predsjednik Mađarske János Áder.

O principima podupiranja natječaja za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa

Pod „raznim“ zastupnik Stjepan Blažetin govorio je o zauzimanju stava HDS-ove Skupštine o načelima raspodjele sredstava putem natječaja iz Fonda za razvoj ljudskih potencijala, s poseb-

nim osvrtom na nerazumljivi način dodjele visine potpore knjižgozdavaštvu. Natječaji predani na tu temu u kategoriji EMET-a za hrvatske kulturne sadržaje dobili su skromna sredstva. Bilo je svega šest natječaja takvog tipa, natječaja koji su tražili sredstva za objavljivanje knjige ili drugih izdanja, sve skupa dodijeljeno je samo 1 600 000 forinta, a ima natječaja koji su sami dobili toliku svotu. Molio bih da se ubuduće, ako je ikako moguće, više sredstava izdvoji za izdavačke projekte – reče uz ostalo Stjepan Blažetin. Kao ilustraciju negativne prakse naveo je više primjera, a kao slikoviti primjer naveo je potporu od 100 000 Ft koju je dobio Hrvatski kalendar 2018, i potporu od 100 000 Ft koju je dobila Plesna skupina za Južnoslavenske plesne večeri, te dodao kako nema komentar na to. Time šaljem poruke cijeloj zajednici, čime dajemo na znanje što nam je važno, kazao je Blažetin, naglašujući da su važne masovne priredbe, ali i izdavaštvo je jednako tako važno. Na njegove riječi osvrnuli su se: HDS-ova delegatkinja u odboru za potporu, dopredsjednica Skupštine HDS-a Angela Šokac Marković i delegat Narodnosnog odbora u devetočlanom odboru glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, ističući da je teško pitanje komu i što dodijeliti. Zastupnici Šandor Petković i Stipan Balatinac podržali su izlaganje zastupnika Blažetina. U raspravi je sudjelovao i zastupnik Ostrogonac koji reče da bi matična država trebala više podupirati Hrvate u Mađarskoj. Voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga naglasio je da HDS svake godine osigurava okvirni iznos od 2 000 000 za objavljivanje hrvatskih rukopisa, prema tome trebalo bi raspisati natječaj za to, njegovim riječima pridružio se i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan. Stjepan Blažetin naglasio je i podvukao da on sada ne govori o HDS-ovu fondu, nego o natječajima iz Fonda za razvoj ljudskih potencijala, i već treći put se vraća na isto, a to je potreba zauzimanja stava HDS-ove Skupštine o načelima i načinu dodjele sredstava temeljem natječaja kod Fonda za razvoj ljudskih potencijala. Svi su se sudionici rasprave složili da je sredstava malo, a većina njih podržala je da se pri odlukama postave načela i prioriteta (koje bi izradila i prihvatila HDS-ova Skupština).

Započeti pregovore o preuzimanju pečuškoga Hrvatskog kazališta

Skupština grada Pečuha na sjednici od 7. rujna ovlastila je pečuskoga gradonačelnika, da počne pregovore oko predaje Hrvatskog kazališta u održavanje Hrvatske državne samouprave. Premda HDS nije zaprimio nikakav službeni dopis, HDS-ova je Skupština nakon usmenog izlaganja predsjednika Ivana Gugana ovlastila istoga, ako se HDS-u obrate održavatelj Hrvatskog kazališta, da počne pregovore o mogućem preuzimanju Hrvatskog kazališta u Pečuhu u HDS-ovo održavanje.

O dodjeli HDS-ovih odličja

Kako saznajemo, na zatvorenoj je sjednici Skupština usvojila i odluke o dodjeli četiriju HDS-ovih odličja za 2018. godinu, koja će biti uručena, već po navadi, na Državnome hrvatskom danu. Na temelju pristigle molbe Skupština je jednoglasno usvojila i odluku o tome da se ime Franjo uzme u registar hrvatskih imena u Mađarskoj. *Branka Pavić Blažetin*

Od dvadeset i tri zastupnika HDS-ove Skupštine bajskoj se sjednici odazvalo njih četrnaest.

Dan hrvatske kulture i gastronomije u Kečkemetu

Hrvatska samouprava grada Kečkemeta u subotu, 23. rujna, organizirala je »DAN HRVATSKE KULTURE I GASTRONOMIJE« koji je priređen u prostorijama Muzeja za narodnu primijenjenu umjetnost, a okupio je umalo stotinu kečkemetskih Hrvata i njihove goste iz bačkih hrvatskih naselja. U prigodnome kulturnom programu nastupili su: domaći KUD Zlatna struna, dušnočka Izvorna ženska pjevačka skupina u pratnji Stipana Krekića, Dječja plesna skupina i garska Izvorna plesna skupina u pratnji TS „Bačka“.

Josko Ostrogonac i Zora Šibalin Timotić

Brojna publika

Na početku programa organizatori su se prisjetili pokojnih zastupnika Hrvatske samouprave grada Kečkemeta: Stipana Pančića, Katicice Patarčić, dr. Ilije Išpanovića i Stipana Šibalina, te upalili svijeće u njihov spomen.

U okviru sjećanja na Stipana Šibalina, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Josko Ostrogonac posthumno uručio je Zahvalnicu Saveza Hrvata u Mađarskoj i drvenu spomen-ploču s ugraviranom slikom kečkemetske Gradske kuće njegovoj kćeri Zori Šibalin Timotić.

Kulturni je program otvorila domaća izvorna plesna skupina „Zlatna struna“, utemeljena prije nekoliko tjedana, koja je u pratnji TS „Bačka“ izvela splet bunjevačkohrvatskih plesova.

Voditeljice programa

Plesna skupina „Zlatna struna“

U nastavku programa učitelj tambure Stipan Krekić predstavio je ovo tradicijsko hrvatsko glazbalo, a dušnočka Izvorna ženska pjevačka skupina u njegovoj pratnji na harmonici s pjesmom nas je provela krajevima Hrvatske od Dalmacije do Slavonije, i po hrvatskim regijama u Mađarskoj. Program je završen nastupom garske dječje Plesne skupine „Leptiri“ i Izvorne bunjevačke plesne skupine sa splotom bunjevačkih plesova.

U nastavku dana okupljeni su sudjelovali na dvojezičnome misnom slavlju u franjevačkoj crkvi koje je služio baškutski i garski župnik Tibor Szűcs, a nakon zajedničke večere druženje je nastavljeno uz hrvatsku plesačnicu.

Stipan Balatinac

Udvar

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Márton Rónai, 2. rujna pedesetak hodočasnika iz Zadra, Pečuha i Sukita hodočastilo je santovačkoj Vodici i sudjelovalo na misi u tamošnjoj crkvi koju je predvodio mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup i generalni vikar zagrebački. Na ovome, osmom Vjerskom susretu i hodočašću bačkih Hrvata na santovačkoj Vodici, jednako kao i prijašnjemu sudjeluju udvarski hodočasnici, u organizaciji svoje Hrvatske samouprave.

Ispred velebne crkve u Batasiku

Na svom putu prema Santovu hodočasnici su zastali u Batosiku (Bátaszék) i uza stručnog vodiča razgledali tamošnju njemačku narodnosnu kuću, i crkvu te u njoj molili križni put na mađarskom i hrvatskom jeziku. Nakon ručka u Baji razgledali su tamošnje crkve i uže gradsko središte.

U središtu gradića Batosika pokraj ruševina nekadašnjega cistercijskog samostana nalazi se velebni župni ured i crkva, jedna od šest najviših zdanja u Mađarskoj, građena u prvim godinama 20. stoljeća po nacrtima budimpeštanskog arhitekta Antala Hofhauzera. Gradnja započeta 4. lipnja 1899. godine nije bila bez problema. Zbog statičke greške prilikom gradnje prijetila je 1901. godine opasnost da se do tada sagrađeno sruši, ali su uspjeli učvrstili crkvu, koja je posvećena 4. listopada 1904. godine. Ova velebna neogotička građevina ima crkveni toranj visine 82,5 metra, a crkvu je slikama ukrasio subotički majstor Mihály Bátori Blaskovits. Sve u svemu, prolazite li kroz ovaj pitomi gradić koji su stoljećima naseljavali podunavski Švabe, a danas u njemu žive Sikuljci, Nijemci starosjedioci i Mađari iz Slovačke, zastanite i pogledajte mjesni muzej i crkvu. U njoj ćete se diviti vitražima iz radionice Gida Waltera, orguljama proizvedenima 1902. u Angsterovoj tvornici...

Još više rastužit će vas tužna sudbina batosičkih Švaba od kojih su mnogi nakon Drugoga svjetskog rata morali napustiti svoje domove. I tako pitam naše vodiče dok nas vode kroz bogatu kuću, sadašnji muzej, kako su se zvali nekadašnji vlasnici ovoga doma, ima li ploče s njihovim imenima, ali ni vodič mi ne zna dati odgovor.

Zavičajna je kuća danas muzej naroda koji žive u Baji s izložnicama njihove duhovne i materijalne kulture.

U batosičkoj Zavičajnoj kući

vjerski život Hrvata u Santovu u posljednjih dvadeset godina nego da je Santovo dobilo zaređenog svećenika iz redova santovačkih Hrvata. I nakon svega ljubazna santovačka crkvena zajednica u sprezi s mjesnom Hrvatskom samoupravom, i uz njezinu potporu, i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije okupila je vjernike i hodočasnike odreda na druženje uz okrepu u santovačkoj gostionici. Potom smo se, ohrabreni prelijepim danom, uputili u molitvi svatko svojoj kući. *Branka Pavić Blažetin*

UDVAR

U domu kulture 29. rujna održana je prva u nizu predviđenih plesničica koje se održavaju uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave. Okupljene, koji se očekuju u što većem broju, plesnim koracima podučava Đuro Jerant, umjetnički voditelj KUD-a Baranja, uz glazbenu pratnju Tome Božanovića i Žanet Božanović. Organizatori do kraja 2017. godine svakoga mjeseca žele održati plesničicu.

KAŠAD

U organizaciji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave te Zaklade „Za Kašad“, 26. kolovoza priređen je Dan sela i Dan djece.

Jačkarni zbor 30, tamburaški sastav 10 ljet

Nek živi Narda, nek živi mužika!

Za orkanskim napadi i čuda kvara, uzrokovano od nevrimenta u minulom času u Nardi, zaistinu je jur Bogom dano veliko svečevanje južnogradišćanskoga naselja, 16. septembra, u subotu, kad su se okupili brojni aktivisti s kulturnoga žitka, a i časni gosti iz političke, kulturne scene i civilne sfere iz Ugarske, Hrvatske i Austrije. U povodu su stali još i dva jubileji, 30. obljetnica utemeljenja jačkarnoga zbora u Nardi, i jedno desetljeće tamburaškoga sastava mladih. Bogati program, izložba, suze tuge i radosti, gratulacije i rođendanska torta ter, ne nazadnje, još jedna mogućnost za veliko druženje u malom selu sa zvanaredno dragimi i gostoljubivimi ljudi. Veliki trud, još veći aldov i ljubav prema hrvatskoj jački i mužiki predstavlja odanost i hrvatskoj svisti i narodu, a nije marginalno ni zalaganje i velika volja za održavanje vridnoga jerba, što svim nam postane polako i dužnost u retrospektivi, vrijeda na polovici jezeroljeća, gradišćanske povijesti.

Detaljno isplanirani program, prigodna dekoracija u velikom šatoru na dvoru Kulturnoga doma, iskreni smihi na licu i objamljenja na velikom spravišću, večurni

spektakl nardarsko-gradišćansko-hrvatske kulture i cijeli red gostov ki su došli toga dana skupa svečevati s nardarskimi stupi folklornoga žitka. „Trideset ljet nij' malo vrimenta, ni deset ljet. Imamo takovih ki još od početka jaču s nami, a i takovih ki su nas jur napustili, a nažalost devet kotrigov je preminulo: Emil Bošić, Lórinč Bošić, Vince Bošić, Ferdinand Horvat, Janoš Horvat, Zoltan Pezenhoffer, Laslo Pezenhoffer, Ferdinand Pollak, Gabor Verasto nisu već med nami”, se je začelo svečevanje bolnom minutom šutnje, u koj su se pred spomen-stijenom (u dijelu fotoizložbe) nažgale i sviće, a potom su Magda Horvat-Nemet, zborovodja, i nje pomoćnica Eržika Hooš, u ulogi moderatoric, dvojezično predstavile zborovno djelovanje, koje se je začelo s ponovnim osnivanjem folklorne skupine 1984. ljeta. Iz te tancoške grupe se je kasnije izrasla i tamburaška sekcija i jačkarni zbor. „U Nardi je

bilo viker pjevačkoga zbora, ljudi ki su jačili u dvoje ili u troje, zato je 1987. ljeta došla ideja da je tribi skupapozvati te ljude ki rad jaču. Ferdinand Horvat u 1950-imi ljeti je peljao tancoše, a on je i sad na se zeo tu dužnost da u skupšćinu pozove ljude kih je bilo već od dvadeset u štartu”, čuli smo početak zborovne hištorije. Pri ovoj točki su pozvani svi bivši

člani zbora na pozornicu uz sadašnje aktiviste i skupa su s harmonikašem Zoltanom Pezenhofferom začeli jubilarnu proslavu. Kako smo nadalje čuli, nardarski zbor od početka se trsi skupaspraviti domaće hrvatske jačke, otkrivati nove vridnosti, a ta kinč i prikdati mladjoj generaciji. U tom su im partneri i mladi tamburaši ki jur rado sprohadjaju jačkare. Med brojnim nastupi vridno se spomenuti onoga prvoga, županijskoga Hrvatskoga bala, 1988. ljeta, pak i onoga iz 2006. ljeta za kojega su do zadnje minute djelale žene, šivajući novu narodnu nošnju. Onda su još ovde samostalni večer 1991. ljeta u peštanskom Vigadovu, a 2010. ljeta i Karneval „Savaria” nije mogao projti prez nardarske jačke. Valja spomenuti i snimanje prve cedejke s hrvatskimi jačkami „Od srca iz Narde” (2015.) od kojih smo čuli i

Trenutak za pjesmu

Odlomki

**Žitak ne moreš zatajat,
lita, koja si preživil...
Moreš boge rušit, stvarat,
trag si ostavil, da si bil!**

Lajoš Škrapić

Dr. Csaba Hende i Dražen Srpak su jaki podupirači Narde

Kristina Glavanić, načelnica, i Julija Bošić-Nemet, predsjednica Hrvatov, čestitaju jubilarom

sad jedan blok. Zvana toga od nardarskih jačkaric ne stoju daleko ni crikvene pjesme (to su dokazale ovo ljeto na majuškom Hrvatskom shodišću u Juri), a ni pjesme s Jadrana. Većputi gostuju i kod prijateljev u Odri, Donjoj Voči, partnerskoj općini Murskom Središću i na gradišćanski priredba u Austriji. Medjutim, nardarski zbor je onda najbolji kad je svoj na svojem, kad se izvede nardarska jačka u onom posebnom melodijskom svitu, kojega nek ov kraj ima. A u tom smo mogli uživati u jedinstvenom štimungu i ovput. Mladi kotrigi tamburaškoga sastava posebnu uru povijesti su pripravili od deset ljet i povidali su, kako su pohodili guslajućići čuda mjesta od Austrije početo do Hrvatske. „Prvi učitelj nam je bio Rajmund Filipović iz Petrovoga Sela, pokušao nam je predstaviti svit hrvatske glazbe, zatim se je u toj ulogi i drugi Petrovišćan, Jandre Kovač potrudio, davno je već bilo. Brojni nastupi, hrvatski bali, shodišća, hrvatske priredbe, promocije knjig, tura vjernosti...“, rečeno je na tamburaško-jačkarnom svetku. Čuda većimi su začeli tamburanje u Nardi, ali za deseti rodjendan ostali su desetimi u sastavu, u odličnoj zajednici s potporom nardarske načelnice Kristine Glavanić i domaće predsjednice Hrvatske samouprave Julije Bošić-Nemet. Ki su najveć pomagali tamburaško djelovanje, zvana seoskoga peljačtva, farnik iz Kitseea, Zdravko Gašparić, grad Mursko Središće, s načelnikom Draženom Srpakom ki im je priskrbio, tomu jur poldrug ljeta, i novoga voditelja, majstora glazbe u peršoni Slavka Bregovića. „Prez njega ne bi bili ono, što jesmo!“, a ova rečenica u zahvali domaćinov zaslužila je i burni aplauz i ovaciju publike. Na kraju troumnoga svečevanja svim su se zahvalili ki su svojim doprinosom pomagali djelovanje zbora i tamburašev, bivšim i sadašnjim peljačem sela jednako, negdašnjim aktivistom, podupiračem, a med časnim gosti dr. Csaba

Hende, parlamentarni zastupnik je najprlje gratulirao jubilarom. „Ovo selo s jednim srcem, jednom dušom, jednim nakanjenjem čuva i njeguje svoj identitet i svoju kulturu i to je velika vridnost za sve nas“, naglasio je ugarski političar ki je još uz riči „Lipo vas je viditi u radosti i na ovom svečevanju, a lipo je bilo i to čutiti, kako selo skupadrži u nevolji“ dodajući da ovom prilikom nudi selu 50 000 Ft za kupovanje i sadjenje novih stabalj, a ovoj velikodušnoj ponudi se je s istom svotom pridružio i načelnik Murskoga Središća Dražen Srpak, a uz to je ponudio i 300 000 Ft za nove nošnje zboru i tamburašem. „Danas smo vidili ovde puno suza radosti i žalosti, ali ako je toliko suza, onda to znači da se ovde zgoda nešto veliko i jako važno.

Negdje godinu i pol je Kristina rekla da ima problem s tamburaši i mislim da smo našli efikasno rješenje jer su tamburaši dobili veliki pljesak. Kad bismo išli nogometnim rječnikom, prije godinu i pol su bili vaši tamburaši NK Narda, a danas su Barcelona!“, istaknuo je počasni mještan Dražen Srpak. Dopredsjednik Željeznožupanijske skupščine Ferenc Marton, za dugoljetno djelovanje je prikdao i županijsku povelju tako zboru, kot i sviračem. Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, liktarica Narde Kristina Glavanić kot i Julija Bo-

šić-Nemet su čestitali jubilarom, kot i drugi predstavnici prijateljskih sel, hrvatskih samoupravov, a pjesma „Veselo je društvo naše“ bila je poziv za daljnje druženje, sprijateljivanje, pogledanje fotoizložbe, spominjanja i zabave do kasne ure s gradišćanskim bendom Šetnja. Živili jačkari i jačkarice, tamburaši, živila Narda i svi dragi ljudi u njoj!

Timea Horvat

Bogatstvo...

Magda Horvat-Nemet i Boriška Békési desetljeća dugo jaču u duetu

Erčín

„Zorica“ proslavila svoju desetu godišnjicu

Plesna skupina erčinskih Hrvata „Zorica“ u dupke punoj kazališnoj dvorani Općeprosvjetnoga doma „József Eötvös“ toga grada, 23. rujna 2017., proslavila je 10. godišnjicu svoga postojanja. Na slavlju su bili gradonačelnik Máté Győri, njegov prethodnik Tamás Szabó, zastupnici mjesne Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Etelkom Pálmüller, dušobrižnik András Tóth, članovi bajsokoga plesnoga kruga „Šugavica“, kalačka skupina „Veseli Raci“ i zastupnici tamošnje Hrvatske samouprave, prijatelji iz Andzabega, Tukulje, Bate i Dunaujvaroša te mještani.

Fotografija za spomen 10. obljetnice

Maratonskim trosatnim folklornim programom i nastupom gostujućih pjevača i plesачa proslavljena je ta bitna godišnjica plesne skupine „Zorica“, koja je od svog osnivanja u kolotečini kulturno-folklornog života grada Erčina, pa i šire okolice. Plesачi bilježe mnoštvo tuzemnih i inozemnih gostovanja, mjesnih, regionalnih i državnih nastupa, što na festivalima, susretima, što na raznim natjecanjima. Nove i nove koreografije te ustrajan rad i probe već su 2011. godine donijeli svoje plodove. Naime, na Kvalifikacijskom festivalu amaterskih narodnih plesnih skupina Fejerske županije dodijeljena im je srebrna kvalifikacija, potom 2014. ponovno; kako bi u prosincu 2015. na petom Festivalu amaterskih narodnih plesnih skupina „Plesovi i pjesme naroda“ dobili istaknutu zlatnu kvalifikaciju. Splitskim plesovima i koreografijom s otoka Korčule svečari su otvorili večer kako bi iza njih slijedile pjevačice mjesnoga zborna „Jorgovani“. Rijetka je ona prigoda kada nema zajedničkoga nastupa toga zborna i jubilaraca. Zbor je u harmonikaškoj pratnji Ladislava Tornjošija otpjevao domaće pjesme. Budući da „Zorica“ osim hrvatskih plesova i plesova hrvatske zajednice u Mađarskoj jednako tako njeguje i plesove drugih naroda, uslijedio je splet srpskih koreografija, te nastup lovranskog sastava „Selo“. U mjesnoj Osnovnoj školi Józsefa Eötvösa djeluje omladinska plesna skupina „Salintra“, koja na repertoaru ima pretežito mađarske plesove, ali zahvaljujući i radu Aniti Golić Marcinka obogaćeni su hrvatskim koreografijama, od kojih su nekoliko predstavili u sklopu večeri. U stanci sa-

stav „Babra“ zabavljao je goste, a publiku su u posebnoj prostoriji čekali sendviči, kolači i mineralna voda.

Drugi dio slavlja svečari su otvorili spletom bunjevačkih plesova, koje je s njima uvježbala Bačinkinja Marija Marko Papp. I kako bi imali vremena za pripremu svoje iduće koreografije, makedonske zvukove svirao je sastav „Babra“, te su uslijedili makedonski plesovi „Veseli Makedonci“. Iz Kalaza su pristigli sljedeći gosti, plesачi skupine „Ružmarin“ izveli su valpovačke plesove. „Zorica“ je svoju proslavu zatvorila plesnom koreografijom „Šopsko“, koja joj je i donijela zlatnu kvalifikaciju. Ples su zajednički uvježbali s Dušanom Vukovićem i Anitom Nakić Vuković. I pri kraju predsjednica ove neprofitne udruge Anita Golić Marcinka zajedno s voditeljem Markom Silijem uručila je svim plesачima spomenicu i privjesak s logotipom i natpisom „Zorica 10“. Tijekom večeri naravno svim su sudionicima dodijeljene spomenice. I pri kraju, uz čestitarsku pjesmu zborna „Jorgovani“ pristigle su i torte, što su ih darovali među inima i gradonačelnik i pjevačice toga zborna.

Čestitamo „Zorici“ na obljetnicu, na profesionalnom nastupu i što su uspjeli za proslavu okupiti i bivše plesачe na pozornici ili među publikom.

Kristina Goher

Bunjevački ples

Prisička subota gastronomije i druženja

Dokle je lani s velikim uspjehom u novembru po prvi put priredjen Dan lepnja i renovice u Prisi, organizatori su odlučili da dan gastronomije se obavezno stavlja na ljetno vrime. No to je jur gvišno da Prisičani sriću nimaju s vrimenom. Lani su silom prilik stisnuti u Muzej sakralne umjetnosti, a 19. augustuša, u subotu, vjetar je puhao, curila je godina čas za čas, ali volju od druženja, kuhanja, pečenja ipak nikomur nij' mogla zeti ova mala „falinga“. Dan lepnja i renovice je ovput spojen i s Danom sela. Od jutra se je kuhalo, peklo, misilo, dililo uz lokvu u najlipšem parku, suprot kaštela. Svirao je ovde koljnofski Bondersölj, tancali su undanski „Veseli Gradiščanci“, „zakurio“ je publiki i hrvatski glumac i pjevač Stipan Đurić, a veselo je bilo i pri noćnoj zabavi uz Karambolo.

Ovako se je dilila renovica

Od jutra je bilo neobično veliko trčkanje oko šatora, polag jezera, naložene su i peći, ke je Hrvatska samouprava Prisike pred kratkim dala postaviti. Kako je rekao predsjednik Pavao Nickl, u ovom društvenom parku će odsad stati ove peći na raspolaganje

Časni gosti s domaćini: (sliva) Maja Rosenzweig Bajić, Aniko Dorner-Fucin, dr. Franjo Pajrić, Pavao Nickl i Janoš Grüll

ne samo društvam nego i drugim Prisičanom, ako je potribno, još i za privatne namjere. Toga dana su se isprobale, jer su se i lepnji pekli u nji, ke su židanske, prisičke i plajgorske žene pripravile. Večsto ljudi je dobilo ovde kusić za kušanje iz lepnjov sa sirom, tikvami, makom i brzo su nestali slatki i slani falati. Renovice s govedskom supom takaj su se nudile, a perkelt od jelena kot i pažulj s čilijem takaj su bili na jelovniku toga dana. Janoš Grüll, načelnik sela, veselo se je družio s ljudji, a njegovo selo toga dana je primilo i časne goste, savjetnika Veleposlanstva Republike Hrvatske iz Budimpešte Maju Rosenzweig Bajić, predsjednika Hrvatske samouprave Željezne županije Štefana Krizmanića, dr. Franju Pajrića, predsjednika Društva Hrvati, a došli su i gradiščanski posjetitelji iz Austrije. Za dicu su stale na raspolaganje izabrane zanimacije, tvrdjava za skakanje, a i labda se ritala na športskom placu. Otpodne tancoši Kulturnoga društva iz Unde „Veseli Gradiščanci“ su predstavili koreografiju „Žetve“ publiki i paščili su se veljek na drugo mjesto zbog nastupa. Duge minute je zabavljaio sve nazočne Stipan Đurić, hrvatski glumac i pjevač, ki je donesao Prisičanom ugarske i hrvatske melodije, obljubljene starogradske pjesme, još

Stipan Đurić u spontanom duetu sa Štefanom Krizmanićem

i talijansku kanconu „Lasciatemi cantare con la chitarra in mano lasciatemi cantare sono un italiano“, pak još i šanzone ke je bilo ne samo milina poslušati nego i s njim skupa jačiti. I kako bi mogao pojti drugačije dan u idiličnom selu, ne bi mogli lipše opisati nego, kako je to napravila gradiščanska gošća iz Austrije Liana Novosel: „Angažirani ljudi se od srca veselu i svečuju, sve što su ponukali bilo je zvanaredno ukusno i dobro, a dobila sam i recepte, i gvišno ću isprobati i doma napraviti ove specijalitete. Selo je puno atmosfere, ljudi su jako otprti i da se ovakova priredba skupastavi, k tomu triba volje, ideje i ljubavi. Drago mi je da smo mogli uživati u vridnosti Prisike, ka ima svoju dušu i jako smo zahvalni da smo smili biti danas ovde gosti!“

Tiho

Dombol – Hrvatski dan

U organizaciji dombolske Hrvatske samouprave, u tom je naselju 26. kolovoza održan „Hrvatski dan u Dombolu“ na mjesnome nogometnom igralištu, kaže nam predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Ruža Šebešćen. Dan je obilježio doček sudionika III. CRO-TOUR-a, nakon čega je, s početkom u 18 sati, slijedio kulturni program uz nastup starinskoga Tamburaškog orkestra Biseri Drave, a potom zajednička večera i druženje do kasnih sati. Program je ostvaren s potporom: Hrvatske samouprave Šomođske županije, Zajednice podravske Hrvata, Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Hrvatske državne samouprave, Saveza Hrvata u Mađarskoj, Ministarstva ljudskih resursa, Fonda za razvoj ljudskih potencijala.

TOMAŠIN

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, na jezeru Rinyaszentkirály nedavno (23. kolovoza) održano je natjecanje u ribolovstvu. Na natjecanju je sudjelovalo dvadesetak ribiča iz Tomašina, Hrvata i njihovih simpatizera. Također u tome mjesecu, 15. kolovoza, tomašinska Hrvatska samouprava organizirala je jednodnevni izlet u harkanjske toplice za tomašinske Hrvate i njihove simpatizere. Početkom rujna narečena Hrvatska samouprava organizirala je trodnevno hodočašće u međugorsko marijansko svetište.

DOMBOL, DARANJ

U organizaciji dombolske i daranjske Hrvatske samouprave, skupina izletnika, njih 47, od 18. do 20. kolovoza boravila je u Crikvenici. Uz druženje i kupanje bili su na jednodnevnom izletu brodom u Vrbniku na otoku Krku.

Hrvatski dan u Foku

Sveta misa u Foku

Dana 16. rujna u organizaciji Hrvatske samouprave naselja Foka, održan je tradicionalni rujanski Hrvatski dan. Nakon svete mise u fočkoj rimokatoličkoj crkvi koju su služili šeljinski župnik Jozo Egri i svećenik Vladimir Škrinjarić iz Podravske Moslavine, slijedio je kulturni program u domu kulture, večera i večernja zabava uza starinski sastav Remix. U kulturnome programu nastupio je starinski sastav Biseri Drave, salantski KUD Marica i tamburaški Orkestar Vizin pod vodstvom Zoltana Vizvarija.

Dan je održan uz potporu Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Hrvatske samouprave Baranjske županije, Ministarstva ljudskih resursa, Fonda za razvoj ljudskih potencijala, Saveza Hrvata u Mađarskoj, Zajednice podravske Hrvata.

KRIŽEVCI

Na svetoj misi u Križevcima

U tom je naselju 17. rujna priređeno seosko proštenje („bučura“), koje se slavi na blagdan Uznesenja Svetoga Križa, Križeva, koji je bio 14. rujna. U organizaciji Hrvatske i Seoske samouprave održana je sveta misa na hrvatskom i mađarskom jeziku koju je predvodio šeljinski župnik Jozo Egri, a potom se u velikom šatoru družilo i razgovaralo uza svirku starinskoga sastava Remix.

Mala stranica

Ljetni kamp hrvatskog folklora u Orfúu

Od 14. do 18. kolovoza, u organizaciji KUD-a Tanac i njegove dječje plesne skupine Pačići, održan je dječji kamp hrvatskoga folklora u Orfúu, nedaleko od Pečuha. Kamp je bio namijenjen djeci i okupio ih je 30-ak iz Pečuha i okolnih hr-

Spremni za vodne sportove

Mnoštvo Pačića

Kamp je posjetila i generalna konzulica Vesna Haluga.

vatskih naselja. Dječja plesna grupa Pačići osnovana je 2014. godine zato da djeca već od malih nogu njeguju bogatu folklornu tradiciju Hrvata. Svakodnevni program ovoga kampa bio je odista bogat, sastojao se od plesnih predavanja, pjevanja, sportskih natjecanja i raznih drugih aktivnosti. Djeca koja su bila podijeljena u dvije skupine, ovisno o životnoj dobi, imala su priliku naučiti ponajprije pjesme i plesove Hrvata u Mađarskoj, ali dobili su uvid i u bogatu tradiciju matične domovine. Djevojke i dječaci su plesove vježbali uza živu glazbu, na prim-tamburi ih je pratio Gergely Pozsgai, te na basprimu Ištvan Nikolić. U prijepodnevnom satima djeca su učila plesove, pjesme, a nakon poslijepodnevnog odmora čekali su ih razni zanimljivi programi različitog sadržaja. Mali plesači i njihovi odgojitelji uživali su u aquaparku i u njegovim toboganima, posjetili su mlin i pekli kruh, odnosno posjetili Muzej „Šumski luk“, gdje su ih čekala zanimljiva kviz natjecanja. Djeca su svakog dana uzbuđeno čekala sportske aktivnosti, koje je za njih svakodnevno pripremio profesor tjelesnog odgoja Nikola Ištoković. U večernjim su se satima održavale plesničnice, kako bi sudionici mogli vježbati plesove i pjesme koje su naučili tijekom prijepodnevnog zanimanja. Osim stručnog voditelja Józsefa Szávaija, uspješnosti kampa pridonijeli su sadašnji i nekadašnji Tanacovi plesači kao što su: Mirjana Bošnjak, Ramona Štivić, Robert Takač, Nikola Ištoković, Renata Božanović, Andrea Stanić, Judita Semeljac. Kamp je posjetila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Mađarskoj Vesna Haluga i podijelila djeci poklon-paketiće. Zahvaljujući potpori Ministarstva ljudskih resursa, roditelji su morali snositi samo djelić troškova kampa.

Vješti veslači

Prema reakcijama roditelja i polaznika, uspjeh ovog kampa bio je u ljubavi i odanosti prema hrvatskom folkloru i djeci. Roditelji se nadaju da će se ovo plesno okupljanje održati i 2018. godin jer, kako kažu, smatraju izuzetno važnim stvaranje temelja samobitnosti već u ranoj dobi, kako bi to njihova djeca mogla nastaviti u daljnjem životu unutar hrvatske zajednice. Mali „pačići“ probu inače imaju utorkom i četvrtkom od 16 do 17 sati u Hrvatskom obrazovnom centru „Miroslav Krleža“. Djeca će imati priliku predstaviti i publici sve što su naučila u kampu, naime nastupat će na ovogodišnjem festivalu Dobro došli, naši mili gosti, koji će se ustrojiti 23. rujna u Pečuhu. Na ovogodišnjem festivalu nastupaju: KUD Gorjanac – Gorjani, KUD Kupljenovo – Kupljenovo, HKUD Lindžo – Neum, HKUD Osijek – Osijek, FA Brod – Slavonski Brod, HKPD Matija Gubec – Tavankut, Žejanski zvončari, KUD Sarvaš – Sarvaš, Pačići – Pečuh, KUD Tanac – Pečuh.

Renata Božanović

„Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure“

Nakon tri godine od objavljivanja dvojezične knjige „Odalenn délen / Geni na more zovu“ Josipa Mihovića, umirovljenog novinara, dobitnika nagrade Zlatne penkale, ponovno možemo uzeti u ruke njegovo izdanje u nakladi Izdavačke kuće Croatica pod naslovom „Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure“. Knjiga je zapravo nastavak prethodne, sadrži putopise o hrvatskim krajevima, eseje i feljtone o ljepotama i vrijednostima svojega rodnog Sumartona, nađe se u njoj i mali roman o provedenim danima u Hrvatskosrpskoj gimnaziji. Dvojezičnost knjige ne ostvaruje se na uobičajen način, naime radi se o originalnim tekstovima i na jednom i na drugom jeziku, stoga u njima najviše mogu uživati čitatelji hrvatsko-mađarskog obrazovanja, koji podjednako poznaju jezik i kulturu obaju naroda. Osam mađarskih i trinaest hrvatskih tekstova te mnoštvo lijepih fotografija obogaćuje knjigu koju je autor posvetio svojim unucima i supruci.

Josip Mihović u rodnom Sumartonu potpisuje svoju knjigu.

„Zašto ne mogu biti podjednako i Mađar i Hrvat, zašto se mora čovjek opredijeliti? Ja sam Hrvat, a i Mađar“, rekao je autor knjige Josip Mihović u razgovoru nakon predstavljanja svoje nove knjige „Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure“ u svome rodnom Sumartonu. Ta dvostruka samobitnost proteže se kroz cijelu njegovu knjigu, jer autor s uzbuđenjem i oduševljenjem piše o ljepotama i vrijednostima i jedne i druge kulturne sredine, u njima je u stalnom traganju za povezivanjem mađarske i hrvatske prošlosti, umjetnosti, književnosti (*Festetići u povijesnoj Zalskoj varmeđi, Memento za dvorac obitelji Bedeković...*), u kojima se divi prirod-

nim i drugim ljepotama matične domovine (*Tajne Griča, Poluotok – potpuni mir, Na maslinovom gorju...*), a s druge strane, pomurskoga kraja i rodnog sela (*Trsek moj, zbudi se..., Idemo v gorice*). Osebnost je Mihovićevih napisa upravo u tome što određene teme obrađuje s jednoga gledišta na jednom, a s drugog na drugom jeziku. U svakom tekstu, bilo na mađarskom bilo na hrvatskom, pokušava jednu kulturu sredinu zbliziti drugoj, potražiti poveznice. Jezik je kod određenih tekstova namjerno biran, npr. o hrvatskim krajevima piše na mađarskom jeziku želeći približiti mađarskom čitateljstvu vrijednosti i ljepote svoje matične domovine, dok o svome rodnom kraju, o uspomenama iz života hrvatske narodnosti na hrvatskom jeziku smatrajući da su to teme koje najviše interesiraju čitatelje – pripadnike hrvatske zajednice u Mađarskoj. U njima se čuje intimniji, a ponegdje i kritički ton. Mađarski naslov „Zalán innen, Murán túl“ ukazuje na zemljopisno odredište većine napisa (Međimurje i Pomurje), a na hrvatskome jeziku „Mirisi mora i Mure“ već se ispoljavaju osjećaji, osjećaj ugodnih mirisa, koji izazivaju sjećanje na nešto, na one vode čija ljepota, čiji „mirisi“ uvijek iznova primame autora i inspiriraju ga. Tekstovi su plod autorova trogodišnjeg rada. Nakladnik je Čaba Horvath, ravnatelj Neprofitnoga poduzeća za informativnu i izdavačku djelatnost Croatica Kht. Knjiga je podijeljena na četiri dijela, tekstove je svrstao autor: u prvom su dijelu putopisi, u drugom feljtoni, bilješke, u trećem putnički vodič o Međimurju, a u četvrtom „Trg Ruža“, uspomene iz gimnazijskih dana, o međuljudskim, srpsko-hrvatskim odnosima ondašnje gimnazijske zajednice. Format (A5) knjige jednak je prvoj knjizi, unutrašnje su stranice lijepo raspoređene s vrsnim fotografijama od 11 autora.

beta

Iz teksta „U bijeli svijet preko zaledene Mure“: *Ima nešto suđeno u tome što se Mura baš te zime zaledila, što ni prije ni kasnije nije se dogodilo na toj rijeci. Taj debeli ledeni pokrivač pregazio je i tata mog razrednog prijatelja, mog druse (imenjaka) Sumartunca Jožeka. Zajedno se prisjećamo starih vremena. Na našu razrednu prijateljicu, kćerku Tenteševih, koji su za vrijeme školskog sata zakucali na vratima prvog razreda, i s curicom skupa odmah krenuli na daleki put. Nekoliko mjeseci kasnije saznali smo da su usred raznih kušnja stigli u Belgiju, odakle se nikada nisu vratili. I Jožekov je tata ostao u Europi. Nakon izbjegličkog logora u obližnjem Čakovcu, Švedsku je izabrao za svoju novu domovinu... Nije sve to bilo med i mlijeko! Katkad je i neprilike morao doživjeti naš Jožo. Tako u takozvanoj „narodnoj vojsci“ gdje mu je na osobnoj karti velikim slovima stršio upis: „OTAC DISIDENT“, zbog čega nije mogao biti pisar premda je s tehničkom spremom lijepo crtao, pa i u ručnom krasopisu bio dobar, osim toga i na mehaničkome pisačem stroju umio je tipkati tekstove.*

XXIV. Grahijada u Mohaču

Kuhanje graha na prastari način i pučka veselica

U organizaciji Mohačke šokačke čitaonice, 5. kolovoza dvadeset četvrti put zaredom priređena je redovita Grahijada u okviru koje se pripremao grah na tradicijski način u zemljanim loncima. Danas jedna od najvažnijih i najposjećenijih gradskih priredaba, kao i svake godine, počela je u ranim popodnevним satima paljenjem vatre, nastavljena pučkom veselicom i večernjim balom uz Orkestar „Juice team“. Uprkos nesnosnoj vrućini, Táncsicseva ulica ispunjena je mnoštvom ljudi oko svojih stolova i zemljanih lonaca, naravno uz dobru kapljicu vina.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika Šokačkog kera Stipe Bubrega, ispred Čitaonične zgrade na otvorenoj pozornici tu jedinstvenu kulturnu i gastronomsku manifestaciju Hrvata Šokaca otvorili su konzul savjetnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Neven Marčić i mohački dogradonačelnik Áron Cserdi. Kako nam uz ostalo reče domaćin i glavni organizator, nema nikakvih promjena jer grah se svake godine kuha na prastari način, ali zbog velike vrućine izostao je kulturni program. Međutim, i ove se godine grah kuhao u 236 zemljanih

Mnoštvo kotlića

Stipo Bubreg, Áron Cserdi, Neven Marčić i Irena Udvarac

lonaca, a red stolova produžen je i na drugu stranu križanja Táncsicseve i Kazinczyjeve ulice. Zahvaljujući „velikoj šokačkoj družini“ od trideset ljudi, u jutarnjim satima sve je pripravljeno, postavljeno 185 stolova i sva potrebna infrastruktura.

„Nije ovo najveći broj, jednom je već bilo toliko lonaca, ali onda su bili manji, sad su pak već od 8 – 10 litara. Nisam mislio da će se toliko ljudi okupiti, ali kuhari su pristizali već od jedan sat popodne, zajedno su pripremali, čistili luk, postavljali lonce oko vatre, što je zaista bilo lijepo vidjeti“, reče nam Stipo Bubreg.

Tijekom popodneva na otvorenoj pozornici okupljene je zabavljao „Mladi orkestar“ i Orkestar „Šokadija“, a cijelom je ulicom odjekivala hrvatska glazba i pjesma.

Nakon večere pučka veselica na otvorenom završena je Šokačkim balom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Juice team“, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

Dodajmo na kraju da će se dogodine organizirati jubilarna, 25. Grahijada koja će, po riječima organizatora, biti obilježena svečanim programom.

S. B.

Pučka veselica privukla je mnoštvo i trajala do jutarnjih sati.

„Reformacija i kanoni u slavenskim književnostima, kulturama i jezicima“

U sklopu programskoga niza „Znanost pripada svakome – susretanja sa slavenskim kulturama, književnostima i jezicima“ Odsjek slavenske filologije budimpeštanskoga Sveučilišta Loránda Eötvösa priredio je konferenciju „Reformacija i kanoni u slavenskim književnostima, kulturama i jezicima“, održanu 29. rujna u prostorijama Kongresnog centra i kazališta Balaton. Nakon prigodnih govora predstojnika Odsjeka Stjepana Lukača i kestheljskoga gradonačelnika Ferenc Ruzsicsa slijedila su tematska izlaganja. Na konferenciji predavanja na mađarskome jeziku imalo je devetnaest suradnika toga Odsjeka, među inima i prof. dr. Stjepan Lukač – A glagolitizmus a horvát protestantizmus korában (Glagoljaštvo za vrijeme hrvatskoga protestantizma); Jolán Mann – A reformáció eszméjének interpretációja Miroslav Krleža műveiben (Interpretacija zamisli reformacije u djelima Miroslava Krleže) i dr. Előd Dudás – A reformáció és a nyugat-magyarországi horvátok (Reformacija i Hrvati zapadne Mađarske). Priredba je ostvarena s potporom: Ministarstva ljudskih resursa, Grada Keszthelya, Slovačke samouprave Zuglóa.

Kristina Goher

GORNJI ČETAR

Trgadbena povorka čeka sve zainteresirane 7. oktobra, u subotu otpodne. Vesela povorka se gane u 15 uri od Kulturnoga doma i ide kroz selo, jačuč, tančajuć, očaravajući jesensku atmosferu radosti i zadovoljstva.

Na priredbi nastupaju puhački orkestar Monoštra, seniorska folklorna grupa iz Kermenda, citeraši iz Borte, jačkarni zbor Rozmarin iz Gornjega Četara, četarski igrokazači, a polag toga bit će i natičanja u šikanosti vinogradarova i ljubiteljev vina. Na balu su za štimmung odgovorni svirači Šetnje.

BUDIMPEŠTA

Srednjoškolfci su se do 22. rujna 2017. mogli prijaviti na državna srednjoškolska natjecanja po raznim predmetima. Kako doznajemo, na Državno srednjoškolsko natjecanje iz hrvatskoga jezika i književnosti iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže prijavilo se šest, a iz budimpeštanske Hrvatske gimnazije četiri gimnazijalca.

NARD

U sklopu Valpovačkoga turističkog ljeta, 16. rujna u Nardu je održana 8. Smotra folklor „Aoj, Nardu, selo pokraj Drave“. Smotri je prethodio mimohod sudionika selom. Plesači, svirači i pjevači iz Valpova, Beljevine, Čađavice, Jakšića i Plesna skupina vršendske Hrvatske samouprave pridružili su se domaćim članovima KUD-a Kolo i pokazali vještinu, nadarenost i ljepotu nošnje kraja kojeg predstavljaju. Smotra je završena druženjem sudionika i posjetitelja u veselju popraćenom pjesmom i svirkom Tamburaškog sastava „Traženi“.

Poziv za dostavljanje prijedloga

Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice poziva članstvo Udruge, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske, samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;
4. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, u tom je naselju gostovao zagrebački Folklorni ansambl „Ivan Goran Kovačić“, koji je imao cjelovečernji nastup u sklopu priredbe „Večer hrvatskih narodnih plesova“, priređene 23. rujna 2017. u dvorištu tamošnjeg doma kulture. Nakon programa slijedilo je druženje i bal uza svirku martinačke Podravke.

Foto: F.A. IVAN GORAN KOVAČIĆ

Predložiti se mogu osobe, kolektivi, udruge i ustanove koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge. Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za dodjelu Odličja treba stići na ovu adresu: Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, 1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24. najkasnije do 20. listopada 2017. godine.